

MERGHELYNCK

Driemaandelijks mededelingenblad van Familiekunde Vlaanderen in de Westhoek

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN Regio Ieper-Diksmuide

<http://www.vvf-westhoek.be/>

Jaargang 22 - nummer 3 2017 juli-aug-sept

V.U.: Herman Vandenbulcke

- **Voorzitter:** Noël Boussemaere, E-post: noel.boussemaere@skynet.be
- **Secretaris:** Joël Snick, E-post: joel.snick@telenet.be
- **Penningmeester:** Stefaan Lazoore, E-post: stefaan.lazoore1@telenet.be
- **Bestuurslid:** Carina Pinket, E-post: boone.frank@telenet.be
- **Bestuurslid:** Herman Vandenbulcke, E-post: herman.vandenbulcke@skynet.be
- **Bestuurslid:** Marc Leupe, E-post: leupe.marc@skynet.be
- **Bestuurslid:** Noëlla Bouttens, E-post: noella.bouttens@telenet.be
- **Bestuurslid:** Jochen Vermote, E-post: jochen.vermote@gmail.com

Activiteiten

Alle activiteiten vinden plaats in ons lokaal, **Burchtstraat 1A, 8900 Ieper**, tenzij anders vermeld.

Openingstijden:

Elke maandagvoormiddag van 09 tot 11.30 uur.

Gesloten tijdens alle schoolvakanties: de grote vakantie, kerst- en paasvakantie, herfst- en krokusvakantie en ook op officiële vrije dagen die al of niet op een maandag vallen, zoals paasmaandag, pinkstermaandag en ook op 2de kerstdag, 11 november, enz.

Verder iedere eerste zaterdag van de maand van 09:00 tot 12:00 uur.

Inhoud

Activiteitenkalender 2017	3
Bezoek stadsarchief Diksmuide	4
Inventaris akten VF lokaal	9
Herman Vandenbulcke.....	9
Arme parochianen kasselrij Ieper 1695	10
Herman Vandenbulcke.....	10
Hulp gevraagd	12
Word lid	14

Activiteitenkalender 2017.

Open Bib: er is gelegenheid om opzoekingen te doen in ons lokaal, telkens de eerste zaterdag van de maand, van 09:00 tot 12.00 uur en dit op volgende data: 7 januari / 4 februari / 4 maart / 1 april / 6 mei / 3 juni / 2 september / 7 oktober / 4 november / 2 december

Deze data zijn ook weer te vinden op onze website: www.vvf-westhoek.be

Ook op elke maandagvoormiddag (buiten de schoolvakanties) is er gelegenheid om opzoekingen te doen tussen 09 uur en 11 uur 30.

Cursus oud schrift.

Zoals elk jaar organiseert onze vereniging (Familiekunde Vlaanderen regio Ieper-Diksmuide, FV) een cursus 'Oud Schrift leren lezen'.

De lessen hebben plaats in:

**HET PERRON, Fochlaan 1, 8900 IEPER,
zaal 3 op de derde verdieping (bereikbaar met trap of lift)**

op onderstaande DATA, telkens om 20 uur:

- ❖ donderdag 07 september 2017 door Joël SNICK
- ❖ donderdag 21 september 2017 door Joël SNICK
- ❖ woensdag 04 oktober 2017 door Joël SNICK
- ❖ donderdag 12 oktober 2017 door Stefaan LAZOOORE (zaal 10)
- ❖ donderdag 19 oktober 2017 door Joël SNICK (in zaal 4)
- ❖ donderdag 19 okt 2017 door Stefaan LAZOOORE (repetitieruimte A)
- ❖ donderdag 09 november 2017 door Noël BOUSSEMAERE
- ❖ donderdag 23 november 2017 door Noël BOUSSEMAERE

Do **16 november** om 20.00 u.: HET PERRON, Fochlaan 1, 8900 IEPER

LEZING door W. Peene: "Het Archief de Bethune in Marke"

Leden FV betalen 2 €, niet – leden FV betalen 5 €

Verdere info volgt ten gepasten tijde via mail. Een bezoek aan dit archief is gepland in 2018.

wo **13 december** om 20.00 u.: **Terugkomdag** voor alle cursisten van de lessen Oud Schrift.

Verdere info volgt ten gepasten tijde via mail.

Bezoek stadsarchief Diksmuide

Tekst: Joël Snick foto's: Noëlla Bouttens

Op 21 juni bracht onze vereniging, aangevuld met een flink aantal cursisten 'oud schrift', een bezoek aan het stadsarchief van Diksmuide. Op onze tocht werden we dadelijk getroffen door een kilometerlange file van auto's waarvan de bestuurders in de omgeving van Boezinge de 'historic rally' van de 24 uren van Ieper kwamen bezoeken/beleven. We hadden inderdaad niet voorzien dat er vanavond duidelijk meer verkeer was dan op een doordeweekse woensdagavond. We raakten tijdig in Diksmuide waar we onze wagen parkeerden op de Grote Markt, pal tegenover het Stadhuis.

Op deze mooie juniavond gaf archivaris Chris Vandewalle op de binnenkoer van het Stadhuis een interessant overzicht van de *ups* en *downs* van dit gebouw. Hier volgt een korte samenvatting.

In 1875 werd het middeleeuwse stadhuis afgebroken en vervangen door een neogotisch gebouw, ontworpen door de befaamde Brugse architect Louis De la Censerie.

In 1880 werd het stadhuis officieel geopend.

Tijdens de eerste wereldoorlog werd het stadhuis tot puin herleid. Tijdens de Slag om Diksmuide (oktober – november 1914) fungeerde het gebouw o.m. tijdelijk als hoofdkwartier voor Kolonel

Jacques. Toen het bruggenhoofd Diksmuide uiteindelijk op 10 november 1914 door de Duitsers werd ingenomen, was het stadhuis reeds meerdere keren door de Duitse artillerie geraakt. Deze beschietingen eisten tientallen doden en gewonden, waaronder Kolonel Jacques, die er meermaals gewond raakte en zich uiteindelijk gedwongen zag zijn hoofdkwartier naar de IJzerlaan te verhuizen. Na de Duitse beschietingen tijdens de Slag om Diksmuide, zou de Belgische artillerie gedurende de volgende jaren de vernietiging van het stadhuis voltooien.

Architect Jozef Viérin uit Brugge werd op 29

september 1919 belast met de opmaak en de coördinatie van de wederopbouw van Diksmuide.

Samen met architect Vaerwijck uit Gent ontwierp hij het stadhuis. De bouw startte in 1923 en werd twee jaar later voltooid. In 1935 werd in het belfort een nieuwe beiaard geïnstalleerd. Enkele jaren geleden werd het stadhuis grondig gerestaureerd. Ook het archief werd in deze vernieuwing meegenomen.

Na deze interessante historische uitleg betraden we het stadsarchief, dat in zijn nieuw kleedje er jeugdig en fris uitziet.

DIGITALISERING MET PROBAT

Het archief van Diksmuide is grotendeels gedigitaliseerd. Hierbij werd gebruik gemaakt van het programma PROBAT.

Probat is de afkorting van **Pro**vinciaal **Be**heersprogramma voor **Archief To**eepassingen. Het is een online databank met de archiefbeschrijvingen van het Provinciaal Archief West-Vlaanderen en de lokale archiefdiensten van een groot aantal West-Vlaamse gemeenten waaronder Diksmuide. Uit onze regio werken ook Heuvelland, Langemark-Poelkapelle, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke met dit programma.

De gegevens die gedigitaliseerd werden gaan over alle akten, zowel die uit Diksmuide als uit de deelgemeenten, zowel de Parochieregisters als de Burgerlijke Stand. Een indrukwekkende en mooie collectie. Vele van deze documenten werden in een recent verleden gerestaureerd.

Wie denkt dat Diksmuide door zijn oorlogsverleden elke herinnering aan vroegere tijden kwijt is geraakt vergist zich: Diksmuide was van 1609 tot 1795 een burggraafschap, en van deze periode is nog heel wat bewaard.

BERGH

In 1609 werd het Burggraafschap Diksmuide aangekocht door de graven van den Bergh uit Boxmeer (Nederland). De aankoop van Diksmuide gaf aan de burggraaf niet enkel het bezit van de stad maar ook tal van rechten.

Tot aan de Franse Revolutie behielden de graven van den Bergh en hun nakomelingen hun rechten en het burggraafschap Diksmuide.

De rijke historie van het Huis Bergh wordt bij uitstek weerspiegeld in het omvangrijk huisarchief. Daar liggen de perkamenten en papieren, nalatenschappen van de graven en gravinnen van den Bergh en Hohenzollern-Sigmaringen. Tussen de Berghse archivalia worden ook archiefstukken bewaard die getuigen van een 200-jaar lange bestuursactiviteit met de stad Diksmuide.

In het stadsarchief Diksmuide worden een 50-tal gedigitaliseerde archiefstukken m.b.t. het Huis Bergh bewaard. Deze archiefstukken uit Nederland vormen een mooie aanvulling. Het stadsarchief Diksmuide kreeg de goedkeuring van de Stichting Huis Bergh om de stukken te digitaliseren en ter beschikking te stellen. Zo krijgt de bevolking – en geïnteresseerde bezoekers zoals wij – ook de kans om deze documenten van naderbij te bekijken.

Het archief van Diksmuide telt verder nog vele **ARCHIVALIA**, zoals:

- ❖ een oud cartularium
- ❖ Poortersboeken
- ❖ Wezerijboeken
- ❖ POPP-kaarten, ook van de deelgemeenten
- ❖ een merkwaardige verzameling schilderijen
- ❖ gegevens over de economie (bv. Diksmuide als diamantstad)
- ❖ over de caritatieve instellingen (met archiefstukken uit elke instelling)
- ❖ Tenslotte zijn er nog een indrukwekkend aantal fiches die in vroegere decennia werden aangemaakt.

BESLUIT

Van het verleden van Diksmuide is nog heel veel bewaard. Zeg dus nooit dat er door de gebeurtenissen van WO I in Diksmuide niets te vinden is! Integendeel, het archief oogt jong en fris en is uitgerust om gedurende vele decennia de bezoeker, al of niet met genealogische aspiraties, met raad en daad bij te staan. M.a.w. een geslaagd bezoek aan een misschien minder gekend archief. We danken de archivaris voor zijn uitvoerige uitleg.

* * *

Tijdens onze terugweg naar Ieper kwamen we nog voor een kleine verrassing te staan. Het viel op dat veel bezoekers van de 'historic rally' naar huis waren; dit belette de ordediensten niet om ijverig alcoholcontroles te blijven uitvoeren. En jawel, op 200 meter van mijn huis mocht ik ook eens blazen! Uiteraard zonder resultaat: een archiefbezoek is nooit de ideale gelegenheid om beschonken thuis te komen!

Hieronder volgen nog enkele foto's van ons bezoek:

Inventaris akten VF lokaal

Herman Vandenbulcke

In een vorige Merghelync (Merghelync Jaargang 21 n° 2 / april mei juni) vermeldden we reeds dat we vanwege het stadsarchief Ieper dubbels van de burgerlijke stand en de parochieregisters in bruikleen kregen, waarbij we tevens een lijst publiceerden per gemeente wat er beschikbaar was. Ondertussen werd alles keurig en overzichtelijk gerangschikt binnen ons lokaal.

Tijdens de openingsuren van ons lokaal kunnen eveneens doodsbrieven (+/- 60.000) en doodsprentjes (+/- 15.000) geconsulteerd worden. Daarnaast beschikken we over een ruime bibliotheek (kiezerslijsten, volkstellingen, familiegeschiedenissen, kwartierstaten, geschiedkundige werken). Voor meer informatie, zie onze website. (www.vvf-westhoek.be) Sedert enige tijd beschikken we tevens over een internetverbinding binnen ons lokaal, waardoor er gelegenheid is om de akten van de Parochieregisters en van de Burgerlijke Stand van het Rijksarchief te consulteren.

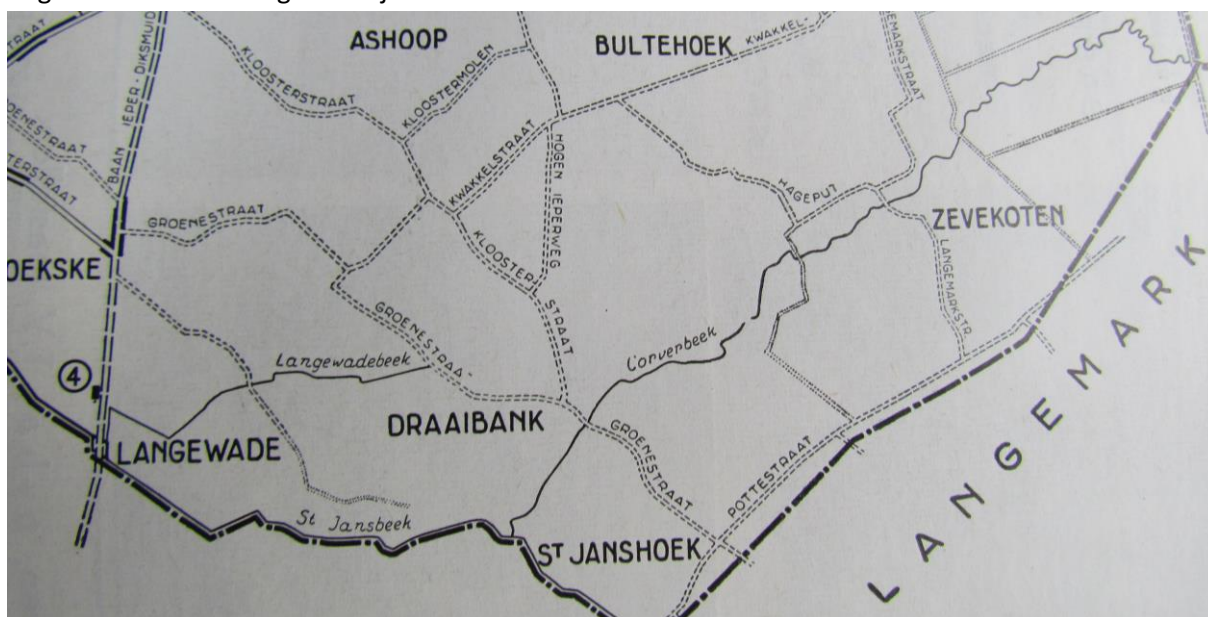

Arme parochianen kasselrij Ieper 1695

Herman Vandenbulcke

In 1695 moesten de priesters van de parochies, gelegen in de Kasselrij Ieper, een certificaat afleveren betreffende de "aerme personen", die woonden binnen hun parochie. Deze lijsten zijn terug te vinden in het stadsarchief van Ieper KA II / 1 - 12 / map 6.

Alhoewel Merkem behoorde tot het Brugse Vrije, behoorde de vroegere heerlijkheid **De Corvere** tot de Kasselrij Ieper. De heerlijkheid De Corvere¹ kunnen we min of meer situeren ten Zuidoosten van de huidige weg Diksmuide - Ieper en strekte zich vroeger uit over de voormalige boskant van Merkem en Jonkershove over een oppervlakte van 368 gemeten. De naam Corverbeek herinnert ons nog aan deze voormalige heerlijkheid.

Lijste ende declaratie van alle de aerme personen woonende onder dheerlijckhede van **de Corvere** in Merckem ghemaect bij Bailliu ende schepenen vande selve heerlijckheede inghevolghe het order van mijn heeren Bailliu ende schepenen vande Zaele ende Casselrie van Ipre zoo volgt.

Alvooren Joos DE MONT
Pieter DE POORTE met zijn vrouwe ende vier kynderen
Jan BILLIET met sijn vrouwe ende vier kynderen.
Anthes MAERTEN met zijn vrouwe ende zoone.
Jan VERMOTE met zijn vrouwe ende vier kynderen.
Vidua Jacques AVEGHEER met twee kynders.
Vidua Gillis VERSTARCKE met vier kynderen
Vidua Maerten VERMOTE met drie kynderen

¹ Inventaris bouwkundig erfgoed / Merkem <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122026>

Den onderschreven pastoor in Merckem certificeert voor waerachtich dat alle de bovenstaende huysghesinnen syn seer aerne ende moeten onderhouden worden vande ghemeenen aermen deser prochie ten desen 18^{den} february 1695 *toorconde*.

Gillis DELVA, pastor in Merckem.

Declaratie vande aerne persoone op de *prochie* van **Voormiseele**

Carel VANDE VELDE

Guillaume CARTON

La veuve Josse MISSEMAN

Vidua Carel BAEFERINGHEM

Gelaude BONTE

Vidua Pieter MONTROY

Vidua Jan Baptiste CARLIER

Adriaen DE CANTER

Vidua Pieter MEEUX

Vidua Michiel TIERSEN

Vidua Jaecques BAILLIEUL

Maryn GOETHALS

Jaecques LEGRAND

Pieter MAERTEN

Den onderschreven pastoor declareert dat dese *declaratie* waerachtigh is desen *XVI february* 1695 *toorconde* als pastoor van Voormiseele.

P. DEMOOR Pastor van Voormezele

Déclaration et specification de tous les pauvres mandeans de villaige de **Passchendaele** Chastelleme d'Ipre.

Lambertus DE BOUVERE

Anthone VEREECKE

Jan VANDER MESCH

La veuve Josse DE PIRRE

La veuve Maryn VANDER MASCH

La veuve Lyckaert VANDER MASCH

Anthone ONRAEDT

Maryn Bruneel

La veuve Arnoudt BLANCQUAERDT

Thomaes BOLLAERDT

Jan BOLLAERT

Josse NIEULAEDT

Jan PATTYN

Gillis CLINCKEMAILLU

Jan CREUX

Pierre DU THIEU

Boudewyn DE COOP

Pierre SALENBIER

Nicola CREUX
La veuve Charle DE BURCHGRAEVE
Fransois DE VELTER
La Veuve Anthone POTTIER
Jan BLANCKAERT
Vincent DE CAESTECKERE
Passchier VAN LOO
Gillis BILCKAEN
Jan DE SCHIPPERE
Cornil VANDE PITTE
La veuve Martin SALLOME
La veufe Jan VIANE
Guilliamme BOLLAERDT
Maertin LOWYS
Gillis PRIEM
Jan SADDIN
Pirre STEENKISTE
Jaques BOLLAERDT
Jan REINAERDT
Dominicq BLANCKAERDT
Andries HEUGEBAERDT
Le sousigne pasteur de village de Passchendaele declare par cette que tous les personnes -uandit
son pauvre et assite de la table des pauvres fait a Passchendaele ce 18 février 1695
A. CATHELIJN, pasteur de Passchendaele

Hulp gevraagd

Enige tijd geleden kregen we dit schrijven toegestuurd van de heer Mark Beirnaert. Is er iemand die een tipje van de sluier kan lichten?
Hieronder de integrale mail:

Mijn naam is Mark Beirnaert. In het kader van stamboomonderzoek zijn mijn vader Noël Beirnaert en ikzelf (beiden leperlingen van geboorte) gestoten op een opmerkelijk feit dat nog niet bekend was in de leperse tak van onze familie, die toch gedurende een 5-tal generaties een vrij bekende familie was in leper. Wellicht is dit feit uit een soort schaamte bewust nooit gedeeld met volgende generaties.

Mijn betovergrootvader, Théophile (Theophilus) Edouardus Jacobus Beirnaert werd op 24 november 1840 te leper geboren.

Hij trouwde op 22 april 1865 met Coleta Narcissa Dufloou (geb. 15 februari te leper).

Bij hun trouw hebben ze volgens de huwelijksakte verklaard "hun" kind Desiderius Cornelis DUFLOU (geb. 8 september 1864 te Dworp) te erkennen en te wettigen (opmerkelijk genoeg blijkbaar zonder dat het de naam "Beirnaert" kreeg...?!?).

Wij zoeken momenteel nog uit hoe de vork hier in de steel zit, maar dat is verre van evident. Wij hebben reden om aan te nemen dat het gewoon hun kind was, maar wellicht door zijn legerdienst in die periode en het feit dat Coleta toen als dienstmeid in Brussel werkte, zijn ze niet meer vóór de geboorte van hun kindje kunnen trouwen. Wat er verder met Desiderius gebeurd is, is een raadsel. Hij komt nergens meer voor in bronnen, hij is niet getrouwd of overleden te leper en komt bv. ook

niet naar voren als getuige in de overlijdensakte van zijn vader Théophile. Wij hebben het idee dat hij misschien vroegtijdig uit de familie weggehaald is.

Uit hun huwelijk volgde nog toen mijn overgrootvader Emile Herman Beirnaert, geboren in Ieper op 29 mei 1866 en bekend schilder in Ieper.

Maar nu volgt de echte verrassing. In februari 1868 overleed plots Coleta, waarschijnlijk als gevolg van een miskraam. Onlangs ontdekte ik per toeval in diverse historische krantenartikels dat Théophile ervan verdacht werd zijn vrouw vergiftigd te hebben, dit n.a.v. roddels en beschuldigingen. Hij heeft toen twee maanden in de gevangenis gezeten en is er door de gerechtelijke diensten zelfs een onderzoek verricht waarbij het lichaam van Coleta opnieuw opgegraven is en er een post-mortem autopsie werd uitgevoerd. Théophile werd na 2 maanden zonder aanklacht of veroordeling weer vrijgelaten. Diverse artikels uit deze tijd veroordelen de roddels en de zwartmakingen aan zijn adres en roepen op tot rechtvaardigheid en het zuiveren van zijn bezoedelde naam. Théophile heeft toen toch weer de draad kunnen oppakken in Ieper: in 1871 is hij hertrouwd met Hendrika Joanna Debryne waaruit nog een kind ontsproot, Henricus Emerentius Valerius Beirnaert.

Ik heb inmiddels al contact gehad met het Rijksarchief in Brugge en het diensthoofd van het Rijksarchief te Gent, die gespecialiseerd is in juridische archieven. Hij gaf aan dat heel wat 19de eeuwse gerechtelijke en penitentiaire archieven van vóór 1906 hiaten vertonen en dat er een reële mogelijkheid bestaat dat registers en dossiers niet bewaard zijn gebleven.

Ik schrijf u in de hoop dat u misschien nog ideeën of tips heeft om over deze zaak op andere manieren alsnog informatie terug te kunnen vinden.

Misschien bestaat er wel een boek of een naslagwerk over geruchtmakende zaken in Ieper door de jaren heen? Of bestaan er andere bronnen of registers die misschien nog een tipje van de sluier kunnen lichten? Over Théophile of over Coleta?

Er is ons veel aan gelegen om het fijne van deze zaak te weten te komen.

Of mocht u nog informatie hebben over de in het begin van de mail vernoemde Desiderius Cornelis Dufloy, dan zou ons dat ook al erg helpen.

Dank

Langs deze weg wensen wij de heer Jef Pollée te danken voor de schenking van verscheidene nummers van het Zonneheem, het tijdschrift Curiosa, vroegere nummers van ons tijdschrift Merghelynck ...

Word lid

Voordelen lidmaatschap

Wanneer u lid wordt van Familiekunde Vlaanderen ontvangt u niet enkel onze tijdschriften bij u thuis in de bus, maar krijgt u daarenboven nog andere voordelen, zoals gratis bezoeken aan al onze documentatiecentra verspreid over geheel Vlaanderen en Brussel, sterke prijsvermindering bij deelname aan cursussen of voordrachten,... U kan de vereniging financieel steunen, door gewoon lid, steunend lid of beschermend lid te worden.

Bijdrage Familiekunde Vlaanderen 2017

Betalingsgegevens

Begunstigde: Familiekunde Vlaanderen vzw, Van Heybeeckstraat 3, 2170 Merksem

Rekening: IBAN BE58 4141 1712 2179 - BIC KREDBEBB

Mededeling:

- lid 2017 + uw lidnummer (als u reeds eerder lid was)
- gezinslid 2017 + uw lidnummer (als u reeds eerder bijkomend gezinslid was)
- lid 2017 + nieuw lid (indien u nog nooit lid bent geweest)
- gezinslid 2017 + nieuw lid + lidnummer hoofdpersoon (indien u nog nooit bijkomend gezinslid bent geweest)

De eenvoudigste manier is gewoon het lidgeld te storten op rekening:

BE58 4141 1712 2179 van Familiekunde Vlaanderen.

	BELGIE	EUROPA	REST V/D WERELD
	EURO	EURO	EURO
Gewoon lid	37	47	57
2e persoon in gezin	10		
Steunend lid	54	64	74
Beschermend lid	84	94	104

Alle rekeningen staan op naam van Familiekunde Vlaanderen vzw, Van Heybeeckstraat 3, B2170 Antwerpen-Merksem.

Voor meer uitleg betreffende Familiekunde Vlaanderen: www.familiekunde-vlaanderen.be